

*SEURANÄYTELMIÄ N:o 9*

---

✓

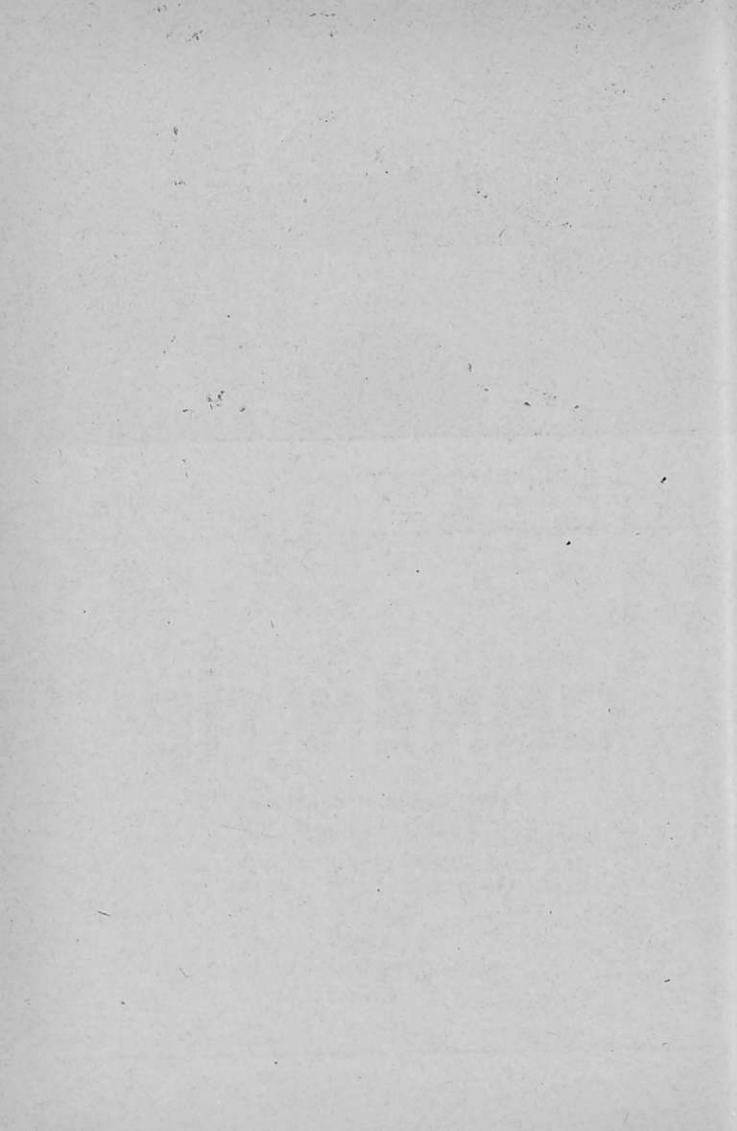
# ONNEN TIE

Työväen osuustoiminnallinen  
3 näyt. näytelmä



---

*KUSTANSI O.Y. HÄMEEN KANSÄ*



# ONNENTIE

TYÖVÄEN OSUUSTOIMINNALLINEN  
3-NÄYT. NÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT  
VEIKKO KORHONEN

KUSTANTANUT  
OSAKEYHTIÖ HÄMEEN KANSA

*Esittämislupa saadaan ostamalla 7 kpl.  
näytelmää rooleiksi.*

## HENKILÖT:

- Visuliini*, kylän kauppias.  
*Niko*, Visuliinin poika.  
*Eriika*, Visuliinin puotityttö.  
*Rinteelän Sake*.  
*Eveliina*, Saken emäntä.  
*Kalle*, edellisen poika.  
*Hilja*, osuuskaupan myyjätär.  
*Eljas*, Rinteelän naapuri.  
*Räähkä-Juuso*.  
*Kylän tyttöjä ja poikia*.
- 

*Visuliini* on iäkäs, kuiva, hieman hermostunut, sanojaan tapaileva. Katse luihu, niin kuin saaliinhakijalla. Nytkyttelee polviaan kävellessään.

*Niko*, Visuliinin poika, noin 20-vuotias, typerähköltä vaikuttava. Käyttelee ässää pehmoisesti ja iitä venyttämällä, naurahtelee itseksseen.

*Eriika*, suurikokoinen, luiseva, äänekäs, puhuu kovalla äänellä ja hieman nenäänsä.

*Rinteelän Sake*, pikkuviljelijä, noin 50-vuotias, miellyttävä, myhäilevä, leikkisä mies.

*Eveliina*, noin 40-v., iloinen reipas, miellyttävä.

*Kalle*, 25-vuotias, samoin.

*Hilja*, 20-vuotias, keskikokoinen, iloinen ja miellyttävä.

*Eljas*, noin 50-vuotias, jäykkä, itsepäinen jurri.

*Räähkä-Juuso*, ontuva, teräväleukainen, vilkuvasilmäinen, ovelalta näyttävä, parrakas. Visuliinen agenttina kiertelee kylää pussi selässä.

---

## ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

*Sileä nurmikenttä, jota vasemmalta rajoittaa puut, samoin etualalta oikealta. Taustalta näkyy vähän jonkun talon navetan päätyä ja aittoja ja järven lahdelma etäämpää. Kentän halki viistoon kulkee tie kylän laivarantaan. Vasemmalla etualalla lyhyt kappale kiviaitaa. Ensimmäisen näytöksen aikana kesäillan valaistus.*

*Visuliini (matkalle lähdössä, Nikon ja Eriikan saattamana):* Taisimme tulla liian aikaisin. Ei näy laivaa, eikä edes savuakaan. Riikka taas kiirehti turhaa. Istutaanpa tähän odottelemaan.

*Riikka:* Noo, eihän se aika nyt niin nuukaa ulkomaille lähtiessä... Kauppias on hyvä ja istuu vaan.

*Visuliini:* Eipä se turhan istuminenkaan hyödytä. Muista vaan Riikka, ettet istu puodissa sillä aikaa, kun minä olen matkoilla.

*Riikka:* Vaikkei olisi ostajiakaan puodissa?

*Visuliini:* Vaikka ei ristinsielua.

*Niko:* Korkeintaan saa olla tiskin päällä vatsallaan. He... he...!

*Visuliini:* Hm... siinä se on viisas... Si-nusta ei tule ikinä kunnan kauppiasta. Tänä kirottuna osuuskauppojen aikana et pääse siunattuun alkuunkaan.

*Niko:* Älä sano, pappa. Minä osaan sil-mää rlväyttämättä valehdella ostajille ja sotkea hyvät ja huonot tavarlat paljon par-lemmin kuin pappa!

*Eriika:* Kyllä Nikosta kauppias tulee (*Ni-kolle hiljaa*): Sitten kun tuo ukko-lurjus on saatu laivaan, niin mennään aholle marjaan.

*Niko:* Niin, niin... pääsisihän se tuo ukon köriläs yksinkin, kun vietäisiin sen kapusäkki laiturille.

*Visuliini:* Mitä te siellä supisette? Muis-takaahan nyt niitä neuvoja, mitä olen anta-nut. Osuuskauppa pitää saada paikkakun-nalla nurin ja ellei se vain onnistu, niin...

*Niko:* Menemme me itse nurlin.

*Visuliini:* Suu tukkoon, poika! Ei Visulii-nia mikään kaada. Nyt kun minä käyn Sak-sasta hakemassa halpoja nappeja ja kaiken-laista kalua, alamme me kilpailla lujasti ja sit-tenpä nähdään.

*Niko:* Pappa toisi nyt vain Saksasta ne elä-vät kuvat. Niillä me saisimme oikein rahaa.



*Visuliini (nousee, kopistelee itseään):* Senkin elävät pirut minä tuon Saksasta, kun olen istunut keltiäispesään. Minun pitää mennä tuonne metsään niitä karistelemaan, pitäkää te huolta laivasta.

*Niko:* Laitetaanko tämä kapusäkki, jos pappi ei joudu...?

*Eriika:* Ha haa, ha haa!

*Niko:* Hö höö, hö höö! Pappi vie keltiäisiä Saksaan housuissaan.

*Räähkä-Juuso (tulee vilkuillen pusseineen):* Häh! Täällä ei näy mitään kauppiasta, vai joko se meni. Häh, panen tuon pussini tuohon.

*Niko:* Älkää panko siihen, pappi vie sen Saksaan.

*Räähkä-Juuso:* Häh, ei kauppaneuvos sellaisia pusseja vie... häh, hää! Mihin se meni? Minulla olisi ollut asiaa.

*Eriika:* Sanokaa vain minulle. Ei kauppias joudu enää kuuntelemaan.

*Räähkä-Juuso:* Joutaa se... se on tärkeä asia, tärkeä asia! Visuliini hyötyy siitä.

*Visuliini (tulee palavissaan):* Olipa siinä urakkaa, kun piti riisua ihan kokonaan. Nämä keltiäiset ovat ihan samanlaisia hätyyttäjiä kuin nämä osuustoimintaimiset. Joko se laiva tulee?

*Räähkä-Juuso:* Jo tuo näkyy ässättävän, mutta kuulkaahan kauppaneuvos, minulla on tärkeä asia.

*Visuliini:* No, sano se pian.

*Räähkä-Juuso:* Minä olen keksinyt hyvän asian. Osuuskaupasta pitää tehdä huhu, että sillä on hirveästi velkaa.

*Visuliini:* Ei ne usko. No, kanna sinä Riika tuo laukku.

*Räähkä-Juuso:* Uskovat ne, kun osaa oikein koreesti valehdella. Minä olen keksinyt hyvän vaaeen.

*Visuliini:* Käy sinä vain kylissä kertomasaa, että Visuliiniin on nyt tullut oikein helpoja kahvia.

*Niko:* Niin, me sotkettiin joka säkkiin viisi kiloaa soraa ja meidän kannattaa nyt myydä kolmea markkaa halvemmalla kuin osuuskauppan.

*Visuliini:* Hsst, sinä hölmö! Nyt jos tuo Räähkä kertoo...

*Räähkä-Juuso:* Ei kauppaneuvoksen toki pidä luulla... Ei Juuso sentään niin hullu ole... Minä kannan tämän tötterön, mitä tässä on?

*Visuliini:* Kyllä me nämä saatetaan. Hyvästi vaan!

*Räähkä-Juuso:* Lykkyä vain tykö ja tuo kaahan sitä kartuusitupakkaa ja vähän kon-

jakkaria. Kyllä minä puhun siitä... niin, minunhan piti sanoman, että se on eri keksintö, mutta kerronpahan sitten... Lykkyä vaan, tuota... jos kauppaneuvos antaisi muutaman markan. Ne nuo eivät kuitenkaan...

*Visuliini:* Tuoss' on, ja nyt ala mennä. Hiidessä, kun jään laivasta!

*Eriika:* Eihän tuo viel' oo rannassakaan.

*Visuliini:* Niin, mitä mun pitikään... että, pitäkää silmänne auki! Ne huonot jauhot pitää sotkea hyvien sekaan ja kaikki tavara pitää hyvin kosteana. Minä tuon sitten Riikalle sen puseron.

*Niko:* Ja minulle piipun, ja...

*Riika:* ...tulukset! Ha, ha, haa!

*(Hilja menee ohi laivalaiturille.)*

*Niko:* Siinä meni nyt se osuuden uusi puotityttö.

*Visuliini:* Korea mamseli.

*Eriika:* Ei tuo sen koreampi kuin minäkään.

*Visuliini:* Se kuuluu osaavan tehdä kauppoja. Se pitäisi saada siitä pois, vaikka meille.

*Eriika:* Ja sitten minut potkia pois. Mutta silloin minä kyllä puhun, minkälaista peliä Visuliinissa pidetään.

*Visuliini:* Hsst! Eihän sinua pois panna. Nyt pitää mennä jo laiturille. *(Kopistelee itseään.)* Taisi vielä jäädä joku keltiäinen,

*Eriika:* Jos minä lähtisin kopistelemaan, kyllä nyt vielä ennättäisi.

*Visuliini:* Sassiin, sassiin sitä laukkua laivaan!

*Niko:* Joutaahan se pappi laivassa hoitelemaan elukoitaan. (*Etääntyvät taustalle.*)

*Räähkä-Juuso (katselee rahaa kädessään):* Ei antanut kuin viisi markkaa! Enpä kehtaa puhua mitään sen kitupiikin hyväksi. (*Köyttelee pussia selkäänsä.*) Sen sijaan minä narraan tuolta Nikolta itselleni saapasnahkat jo huomispäivänä. Saatanhan minä niille kantaa vaikka sitä kahvin lisäkettä soramäestä. (*Katselee laivarantaan.*) Nyt lähti laiva... ja Visuliini Saksanmaalle, hakemaan nappeja ja naskaleja. No, nyt tulee tuolta se osuuskaupan korea puotityttö. Onpa sillä norja jalankäynti.

*Hilja (tulee):* Hyvää iltaa, Juuso!

*Räähkä-Juuso:* Iltaa vaan, neiti! Ei nyt pidä kiirettä, niin mennään yhtä matkaa.

*Niko (tulee palavissaan):* Neiti, neiti, minulla on teille asiaa... Huh, huh, kun piti juosta. Ka, kun en muista edes kättä pistää... Terveheks vaan! Mitä sitä kuuluu?

*Hilja (purskahtaa nauramaan):* Ei mitään, ei niin tuon taivaallista! Entä nuorelle herralle?

*Niko:* Heh, heh... sanokaa vain Nikoksi. Ei tuota mullekaan. Saipa se osuuskauppa nyt korean puotitytön.

*Hilja:* Saahan sitä, kun ei ole renki. Nyt minun pitää jo mennä.

*Niko:* No, no, ei niin kiirettä... minulla on asiaa... Eikö neiti lähde meille?

*Hilja:* Ei toki, Eriika saattaa olla vihois-  
saan.

*Niko:* En minä tykkää Eriikasta.

*Räähkä-Juuso (joka on kurkkaillut jälessä):* Ei Riikasta ole mihinkään ja kyllä Niko tykkää kovin neitistä.

*Niko:* Mitä sinä talinokka siinä! Mene matkaasi!

*Räähkä-Juuso:* Ka, kah! (Itsekseen.) Itse tuota olet talinokka, etkä sinä tuota Hiljaa saa! Älä luulekaan! Ei tommosta likkaa narrata rinkilän palasilla.

*Hilja (on sitonut kenkänsä nauhoja ja viipynyt siinä):* Niin, hyvää yötä vaan ja odotelkaa siinä Riikaa. Tuoltapa hän jo tuleeekin. (Menee.)

*Eriika (tulee ja katselee epäillen Nikoa):* Koetitko sinä ottaa kiinni tuota röökynää. Mekomakin napa! Ähä, etpäs saanut! Kyllä sinun pitää vain tyytyä minuun.

*Niko:* Sinä olet niin isotekoinen.

*Eriika:* Niin olenkin ja pistän sinut haameeni alle, jos vain yrität juosta tuon heiskaleen jäljissä. Usko se!

*Niko:* Ettäkö ihan uuteen kirkkoon. Ehei sitä niin... Jauhosäkkejä sinä saat vääntää, mutta rliijata sinä et osaa.

*Eriika:* Maltappas, kun otan patukan tuosta tiepuolesta ja annan vähän pakaroillesi.

*Räähkä-Juuso (tulee):* Mitäs te täällä kiinailette. Kuulkaahan nyt Juusoa. Juusolla on tärkeä asia.

*Niko:* No!

*Räähkä-Juuso:* Niin että tuota... että tuota, että tuota, tuo osuuskauppa kun saataisiin nurin, niin kauppias pitäisi meitä hyvänä.

*Niko:* Minkäs sille saa, kun siellä on niin korea puotityttökin. Mutta en kiellä yrittäjästä.

*Eriika:* Kyllä minä koetan sotkea kiviä kahveihin.

*Niko:* Ja minä sitä puotityttöä.

*Räähkä-Juuso:* Ja minä puhun kylillä, että kaupanhoitaja koetti tiskantata suurta vekseliä pankissa, mutta ei saanut ja kaupalla on nyt hätä. Enkö ole mestari, hääh?

*Niko:* Sikaari tuosta valeesta kyllä passaa antaa.

*Esirippu.*

## TOINEN NÄYTÖS.

*Rinteelän pirtti. Eveliina-emäntä kahvipuhissa. Sake lojuu sängyllä ja polttelee piippua. Eljas istua kyssöttää mietteissään penkillä.*

*Kalle (tulee ostoksilta ja laskee pussit pöydälle, innostuksen riuskuutta liikkeissään):* Kylläpä kävi tuolla kaupalla taas eri sutina. On se tyttö aika suka vetämään ostajia ja tekemään kauppoja.

*Eveliina (hymyillen):* Taitaapa siellä nyt todellakin moni poika pyörähtää Hiljaa katsomassa. Sinäkin.

*Kalle:* Eipä ihme. Tyttö osaa vaikka mitä. On käynyt talouskoulun. Valmis emäntä, joka vain tytön saa.

*Eveliina (naurahtaen):* Etköhän sinä yritäisi.

*Kalle:* Eipä tiedä...

*Sake (vääntäytyy istumaan):* Anna sinä tytön vain palvella osuustoimintaa. Sen se kyllä näkyy tekevän verrattomasti.

*Kalle (riehahtaa):* No se tekee... Kohta ei käy Visuliinilla yhtään ostajaa.

*Eljas (kohentautuu):* Hm... älkää te joutavia...! Kyllä Visuliini puolensa pitää ja saa pitääkin.

*Sake:* Miten niin?

*Eljas:* Minä näes kun en usko vieläkään siihen osuuskaupan siunaukseen, josta sinä puhut.

*Sake:* Hm... vai et vieläkään. (*Kallelle.*) Annappa se säästökirja tänne.

*Kalle (ojentaa säästökirjan isälleen):* Siihen tuli kaksikymmentä markkaa enemmän tänään, kun muutamat tavarat ovat halvenneet.

*Sake (silmää Eljasta):* Hm... ovatko siellä Visuliinissa tavarat halvenneet?

*Eljas:* Ovat kahvit ainakin... kolmella markalla kilolta.

*Sake:* Hm... kun nyt ostat niitä kilon, niin punnitseppa ne kivet ja sora, mitä niistä jää.

*Eljas (itseksensä):* Kivet... niin, sillä se meidän kahvimyly peijakas...

*Sake:* Minä en oikein käsitä, miksi ihmiset ovat niin sokeita, sinäkin, Eljas. Tässä ovat meidän kontumme vierekkäin. Sinulla on isompi ja paremmat maat. Yht'aikaa aloitettiin ja minulla on ollut suurempi perhe. Minä olen ollut lähes kymmenen vuotta osuustoiminnan suosija ja sinä yksityisliikkeitten ja eron sinä kyllä huomaat näiden meidän talouksien välillä.

*Eljas:* Hm... lieneekö se siitä...



*Sake:* Mistä se muusta olisi. Kun minä käyn omassa kaupassani, ei se tyrkytä minulle tarpeetonta tavaraa eikä koeta kaikilla keinoilla tyhjentää minun pussiani niinkuin esimerkiksi tuo Visuliini. Katsoppa taas tätä säästökirjaa. Onko Visuliini puhunut sinulle milloinkaan säästämisestä?

*Kalle (äidilleen):* Hilja lupasi tulla käymään täällä tänä iltana. (*Katsoo kelloa.*) Kas, nyt hän onkin pian ilta. Kai sinä äiti sitten laitat kahvia?

*Eveliina (hymyillen):* Totta kai nyt toki.

*Kalle (menee, pui sormeaa äidilleen mennessään).*

*Sake (Eljakselle):* Sinä et sanonut, kehoittaako Visuliini sinua säästämään.

*Eljas:* Ole tuossa... mistä sitä säästää.

*Sake:* Kauppa se opetti minutkin säästämään. Tästä kirjasta näet, miten pieniä olivat ensimmäiset säästöni. Joko se kahvi, Eveliina, joutuu?

*Eveliina:* Valmista on, mutta minun pitää mennä lypsylle.

*Eljas (raapii niskaansa, käy levottomaksi):* Tuota, olisikohan siinä tosiaankin taikaa, että tämä osuuskauppa...

*Sake:* On siinä, usko minua. Oma on aina omaa ja osuustoiminnan tie on aina onnen tie.

*Eljas:* Mutta... sitä pitäisi kaiketi jäseneksi ja...

*Sake:* Voithan käydä muutenkin asioilla, nyt ensialuksi. Otetaanpas tätä kahvia. Sitteen pitää tästä lähteä tekemään yksi viljalaari lisää.

*Eljas:* Niin, annatko sinä siemenruista minulle? Sehän minulla oli asiani?

*Sake:* Saa kai sitä. Kukas se tuolla veräjällä...? Kaupan Hiljapa se näkyy olevan. No, oliko sulla säkkiä niille rukiille? (*Menee Eljaan kanssa.*)

*Hilja (tulee Kallen kanssa):* Onpa teillä soma tupa. (*Jää katselemaan ikkunasta ulos.*)

*Kalle:* Tänne kamarin puolelle...!

*Hilja:* Ollaan täällä tuvassa. (*Huomaa kangaspuut.*) Kas, tässä on kangaskin. Minäpä rupean kutomaan, tee sinä käämiä.

*Kalle:* Hörpätään kahvit ensin. Missä se äiti taas...?

*Hilja:* Jos minä laitan kupit. (*Pesee, pyyhkii, järjestelee kuin kotonaan. Kalle ihastuneena katselee. Hilja huomaa katselun ja hymyilee.*)

*Kalle:* Sinä olet...

*Hilja:* Mitä...?

*Kalle:* Yhtä ihmeellinen joka paikassa.

*Hilja (kaataa kahvia kuppeihin):* Höpsis! Nyt kuraistaan kahvi pian ja sitten sinä poika käämimään. Osaatko sinä?

*Kalle:* Olenhan minä... joskus kääminyt äidille...

*Hilja (hymyilee):* Nyt saat käämiä minulle. (*Asettuu kangaspuihin.*)

*Kalle (katselee hetken Hiljaa, alkaa sitten käämiä).*

*Räähkä-Juuso (tulee toisten huomaamatta):* Hää, täälläpä se korea lintu jo keikkuu... häh, häh, hää. Sille linnulle pitää laittaa sellainen permi, että lakkaa lentelemästä. Kyllä Visuliini maksaa. Hää, ja Kalle polkee rukkaa kuin paholainen, häh, häh, hää... Missä lienee Sake... olisin sanonut että Visuliini myy apulantaa puolella hintaa. Se rotestivale kaupanhoitajasta menestvy jo hyvin. Toisenkin vale on jo keksitty, häh, häh, hää. (*Kallemulle.*) Missä se isäsi on?

*Hilja:* Hui kun pelästyin.

*Kalle:* Kas, kun tuo huubkaja... (*Juusolle.*) En minä tiedä... lie siellä ulkona, menkää sinne. (*Juuso menee, kääntyy katsomaan ja naurahtaa ilkeästi.*) On sen näköistä, kuin olisi noille onnen tie alussa, mutta pitää raapia risuja. (*Menee.*)

*Hilja:* Mitä se puhui...

*Kalle:* Onhan sillä niitä... Kylläpä sinun käsissäsi kaide käy, ei tahdo keritä käämiä...

*Hilja:* Kutoisin, lypsäisin, leipoisin, pais-  
taisin mieluummin kuin jauhoja ja sokeria  
mittaisin.

*Kalle:* Mutta sinähän olet niin verraton sii-  
nä ja autat meidän kauppamme oikein hyvä-  
le pohjalle.

*Hilja:* Höpsis! Et siis varaisi minun pys-  
tyvän muuhun.

*Kalle:* Taas kun sinä...! Tiedänhän mi-  
nä sen, mutta kun nyt ensin... Kai sinä tie-  
dät, että meillä ollaan osuustoimintaihmissiä  
ja kaupan menestys etenkin... mutta ei nyt  
puhuta siitä.

*Hilja:* Kyllä siitäkin. Minä teen ainakin  
parhaani.

*Kalle:* Niin minäkin. Meidän pitää va-  
pauttaa tämä seutu kokonaan Visuliineista.

*Hilja (purskahtaa nauramaan):* Visuliinin  
pappa lähti eilen illalla ulkomaille. Riikka,  
Niko ja Räähkä-Juuso olivat saattamassa.

*Kalle:* Kissanjalat! Jostain on mennyt  
taas etsimään pilaantunutta tavaraa. (*Katse-  
lee ulos ikkunasta.*) Katso, isä antoi Räähkä-  
Juusolle lähtimet. Se kyttäri on aina ihmis-  
ten vastuksina.

*Hilja (nauraen):* Sehän kuuluu olevan Vi-  
suliinin kauppamatkustaja. (*Alkaa kuto-  
maan.*)

*Eveliina (tulee, lyö hämmästyneenä kämmenensä yhteen.)* No sillä tavalla! Siitä se minijä taloon tulee!

*Hilja (nousee tervehtimään):* Kelpaisinko minä sitten...

*Eveliina:* Vielä tuota kysyy! Ei taida olla tällaisiin vain tulijata.

*Kalle:* Noo...

*Hilja:* Eipä tiedä... jospa ei kysytäkään. (*Naurahtaa Kallelle.*)

*Kalle (totisena):* Älähän ilveile... Leikin lähellä on aina tosi.

*Sake (tulee naurahdellen).*

*Eveliina:* Mitäs lystiä ukolla on?

*Sake:* Onpahan vain... (*Tervehtii muhoillen Hiljaa.*) Mitä kuuluu?

*Hilja:* Mitäs sitä.

*Sake:* Kuuluupa kuitenkin... sinulle, kaupamme hoitajalle.

*Hilja:* No?

*Sake:* Kuulut käyneen tarjoamassa viidenkymmentuhannen suuruista vekseliä pankkiin kaupan puolesta, eikä oltu hyväksytty. (*Nauraa makeasti.*)

*Hilja (on ensin hämillään, purskahtaa sitten nauramaan.)*

*Kalle:* Voi perhana!

*Eveliina:* Missähän myllyssä tuo juttu on jauhettu.

*Kalle:* Visuliinillapa tietenkin.

*Hilja:* Kovin paksua. (*Sakelle.*) Mistä se tä tiesi?

*Sake:* Saunaniemen naapuri, kauppamme jäsen, juuri tuolla ulkona mainitsi.

*Kalle:* Onko hänkin nenästä vedettävä.

*Sake:* Montakin niitä on niin lyhytneäisiä. Tuntuu niinkuin Visuliinin sakkii olisi ottanut oikein urakukseen kaataa osuuskaupan.

*Hilja:* Onpa liian luja urakka.

*Kalle:* Jos otettaisiin vastaurakaksi kaataa Visuliini.

*Sake:* Mikäpä sen kaataa, mutta voimmehan koettaa supistaa sen toimintaa. Koetaan saada vähitellen kaikki käsittämään omaa onneaan.

*Kalle (mietteissään):* Niin, onnen tielle...

*Sake (Eveliinalle):* Tuleppas vähän auttamaan minua vilja-aitassa.

*Kalle:* Jos minä tulisin.

*Eveliina (hymyillen):* Kutokaa te vaan siitä kangasta.

*Hilja:* Minun täytyykin jo lähteä.

*Kalle:* Nytkö jo?

*Hilja:* Olenhan minä ollut kauan. Kauemmin kuin muissa kylissä.

*Kalle:* Lähtisitkö sinä soutelemaan... vähän myöhemmin... jos tulisin noutamaan?

*Hilja (kallistaa päätään, hymyilee):* Kyllä minä lähtisin, jos sinä tulisit...

*Kalle:* Yy... nyt sinä taidat pilkata.

*Hilja:* Höpsis! (*Sipaisee kädellään Kallen kasvoja mennessään.*) Näkemiin vain. Minä tulen sitten tuonne venhekodalle. (*Menee.*)

*Kalle (katselee hänen jälkeensä):* Ihmeellinen tyttö... kuin ilmestys minulle... »kyllä minä lähtisin, jos sinä tulisit... hän tosiaankin sanoi niin... minä tulen, minä tulen... lähdenkin aivan heti. Illan yhdeksäs tunti on kulumassa ja elokuun hiljainen hämy alkaa laskeutua peltojen ylle. Onnen tie... kuka puhuikaan äsken onnen tiestä...

*Eveliina (tulee):* Joko hän meni?

*Kalle:* Niin, hän meni, mutta tulee ja minä menen... hän tulee.

*Eveliina (koomillisesti):* Sinä menet ja hän tulee, sinä tulet ja hän menee... taisi tyttö

huitaista jo pääsi pyörälle. No, menee se vähemmästäkin.

*Kalle (mennessään):* Sen sinä sanoit, äiti, aivan paikalleen. Menee se väliin vähemmästäkin.

*Eveliina (katsoo Kallen jälkeen):* Hm... me olemme päässeet osuustoiminnalla onnen tielle ja nyt... taitaa samasta lähteestä koitua pojallekin onnen tie... hm... (*Menee ulos. Hetken perästä kähmii Räähkä-Juuso ovesta sisään ja katselee varovasti ympäriilleen.*)

*Räähkä-Juuso:* Häh, häh, hää. Se koree lintu on jo hävinnyt. Se on lähtenyt Kallen kanssa, vaikka Niko sitä pyysi lähtemään. Niko on oikea Visuliini... antoi saappaat ja puolen kiloa kahvia ja käski väjymään tuota koreata lintua. Häh, häh, hää. Se pitää ajaa Nikon satimeen, vaikka sitten... hää... vaikka väkivalloin. Hää, se on mennyt Kallen kanssa. Nyt Juuso keksii taas...! (*Lyö näppiä.*) Niko odottaa jossain kaukana metsässä ja Juuso vie sanan, että Kalle odottaa... Häh, häh, hää. Jos Kalle häärää niin... annetaan vaikka paukahtaa. Hsss... nyt tulee Sake ja se antaa lähtimet. (*Menee.*)

*Esirippu.*



## KOLMAS NÄYTÖS.

*Sama paikka kuin ensimmäisessä näytöksessä. Kylän nuoriso koristelee kenttää osuuskaupan juhliin. Iltapäivä.*

*1:n tyttö (2:selle tytölle):* Tämän köynnöksen kai pitäisi tulla tuohon puhujalavan laitaan, vai mitä?

*2:n tyttö:* Niin kai. On se nyt ihme kun ei kuulu Rinteelän Kallea eikä Hilja-neitiä, että tässä osattaisiin paremmin.

*1:n tyttö:* Mihinkä ne pojatkin hävisivät.

*2:n tyttö:* Kuuluivat lippunuoria menevän hakemaan.

*1:n tyttö:* No jätetään tämä siksi ja lopetetaan nuo paperilyhdyt. Tulisi Hilja-neiti niin kaikkihan tässä taas selviäisi.

*2:n tyttö:* Sillähän on nyt omat puuhansa. Sehän kuuluu näiden juhlien aikana julkaisevan kihlauksensa Kallen kanssa.

*1:n tyttö:* Tahi Kalle Hiljan kanssa.

*2:n tyttö:* Miten päin se nyt vain on so-mempi. Katso, kuka tuo on? Räähkä-Juuso. Mennään piiloon, niin kuullaan mitä sillä on sanomista. *(Piiloutuvat pensaan taakse.)*

*Räähkä-Juuso:* Hää, mitä niillä on täällä tekeillä? Köynnöksiä ja osuuskauppajuhla . . .

häh, häh, hää... Nyt se korea lintukin meni ansaan... näiden juhlien kunniaksi. Tiais-korvessa on Kalle lyönyt jalkaansa kirveellä, sanoin sille kaupan linnulle. Epäili, mutta kun lisäsin näin: olin siellä tuohia kiskomassa niin pyysi sanaa tuomaan ensiksi neidille, että toisi kääreitä ja... häh, hää, silloin sitä mentiin viivana. Niko odottaa siellä ja tekee kyllä selvän ja... häh, hää... tässä pidetään sitten ne korean linnun peijaiset. Sattui parahiksi liput ja muut köynnökset, kun Visuliinikin kuuluu tänä iltana tulevan kotiin.

*1:n poika (kuljettaen lippua ja nuoria, huomaa Juuson):* Mitäs huuhkaja täällä tekee. Alahan painella siitä Visuliinia vastaan otta-  
maan, koskapa kuuluu tulevan.

*Räähkä-Juuso:* Niin tulee, niin tulee ja tässä kunniaportteja ja lakuja Visuliinille, häh, häh, hää!

*1:n poika:* Mene suolle siitä! Taitaapa Visuliinisi hieman ällistyä, kun tietää, että koko kylä on liittynyt osuuskauppaan ja huomenna on juhlat sen kunniaksi.

*Räähkä-Juuso:* Häh, häh, hää... ja taitaapa niistä juhlista tulla koreat, kun... mutta Juuso ei puhu mitään... hää... Juuso läh-  
tee laivalle ja saa kohta kartuusia ja konjak-  
karia... (Menee.)

*1:n ja 2:n tyttö (esille piilostaan, pelästyneinä).*

*1:n tyttö:* Sillä huuhkajalla on jotain konnankujeita. Se puhui Nikosta ja Hilja=neidistä, että... (*2:lle tytölle*) mutta puhu sinä, minä olen niin hengästynyt.

*2:n tyttö:* Niin, että Niko odottaa jossain metsässä ja Juuso on narrannut Hilja=neidin sinne valheella, että Kalle on lyönyt jalkaansa.

*1:n poika:* Se on niitä Juuson pärinöitä, kyllä Hilja osaa varansa pitää. Selvittäkääs päs tytöt nämä lippunuorat.

*1:n tyttö:* Mutta kyllä minä niin pelkään.

*2:n tyttö:* Ehkä siinä nyt ei sentään mitään ole. Sellainen kupilus, kuin Niko... No nyt se selvisi. Mennään viemään nuora pojille. (*Menevät.*)

*Kalle (tulee katsellen ympärilleen):* Ko-mealta näyttää... vielä lisää muutamia köynnöksiä, lyhtyjä ja lippuja, niin... Mutta ihme, kun Hiljaa ei ala kuulua. Missä ihmeessä tyttöni viipyykään? Jos menisin häntä noutamaan? Pian hän kai kuitenkin tulee. Hm... huomenna on sitten meidän juhlamme ja samalla kylän heräämysjuhla. Melkein kaikki ovat vihdoinkin tulleet käsittämään osuustoiminnan siunauksen ja liittyneet kaupпамme ympärille. Visuliini on saanut tainnuttavan iskun. Hoi, pojat! Pankaa kaksi pientä lipputankoa puhujakorokkeen molemmille puolille. Mutta missä Hilja=tyttöni viipyy? (*Pois=tuu.*)

*Eriika (tulee kurkkien):* Ei sitä pojan västystä näy täälläkään. Kuuluu ukko tulevan kotiin ja pitäisihän sen klopun kai laivalle. Kun minä saan sen käsiini, niin pieksän. (*Huomaa koristukset.*) Hyh... on niillä nyt... Osuuskauppajuhla, muka... ei tuot ole ennen sellaistaakaan näissä kuultu. Pannaan ne juhlat pystyyn Visuliinissakin, kun ukko tulee. Taitaa ruveta muuten huonosti rotimaan Visuliinia, näyttää siltä. Pitäisi se poika saada narratuksi miehekseen, ettei tässä joutuisi läpäpän jäljille. Pitää tästä lurppia laivalle. (*Menee.*)

*Hilja (tulee hieman hengästyneenä):* Onpa täällä toki jo kaikki kunnossa.

(*Kylän tyttäriä tulee hälisten.*)

*1:n tyttö:* Voi, siinähan te toki olette ja kun minä niin pelkäsin.

*2:n tyttö:* Kuulimme jotain Räähkä-Juuson kujeista.

*3:s tyttö:* Että ne kehtaavatkin.

*Hilja:* Kunhan saan sen äijän käsiini, saa se kyllä kujeistaan. Mutta ei niistä nyt mitään. Joko kaikki on valmiina? Missä Kalle on?

*1:n tyttö:* Oli äsken tässä.

*2:n tyttö:* Tuolla hän tulee. Laitammeko vielä lisää lyhtyjä?

*Hilja:* Laittakaa vain, vaikka joka puun oksaan. Huomisiltasesta juhlasta pitää tulla kaunis. (*Pyöräyttää tyttöjä ympäri.*)

*Tytöt:* Me tiedämme jo! Mutta nyt hän tulee. Mennään tytöt! (*Poistuvat hälisten.*)

*Kalle (kiepauttaa Hiljaa ympäri):* Siinähan sinä olet! Ja minä kun odotin! Missä sinä viivyit!

*Hilja:* Sinä olit... ei, se on niin hassua, että olin narrina. (*Naurahtaa.*) Mutta kyllä minä sille annoin ja toiselle annan myös.

*Kalle:* Mitä nyt?

*Hilja:* No, sinä olit lyönyt Tiaisakorvessa jalkaasi kirveellä ja Räähkä-Juuso, huuhkaja, tuo hätäisesti sanaa, että sinä pyysit tulemaan. (*Naurahtaa, puristaa kiukuissaan nyrkkiään.*) Minä vätys uskoin ja juoksin, juoksin... Toinen haaskalintu, Niko, oli siellä väijymässä. No, hän sai kyllä pullean posken ja sinelmät silmänsä alle. Se oli heiltä nyt viimeinen kiusa!

*Kalle:* Helvetti! Kun saan ne käsiini, niin...! Vanha sammakko kykkii tuolla laivalaiturilla. Odotas...!

*Hilja (tarttuu Kallen takin liepeeseen):* Älä pilaa käsiäsi tuollaisessa. (*Nauraa vapautuneesti.*) Mitäs olin niin höperö, että uskoin.

*Kalle:* Että tuo piti sattua pilaamaan meidän kaunista iltaamme!

*Hilja:* Ei välitetä nyt siitä. (*Veikeillen.*) Minä olen oikein soma, kun et ajattele sitä. Katso, miten ilta on ihana! Illan henki vetee viiruja järven selkiin.

*Kalle:* Ne ovat kuin onnen teitä... sinisiä siltoja...

*Hilja:* Myrsky särkee ne, mutta ne ilmes-tyvät jälleen kauniina iltoina. Kuule, poika, minä olen niin iloinen voitostamme.

*Kalle:* Niin, vähitellen nuo kituvat pikku-eläjät alkavat elpyä ja uskoa varmasti yhteenliittymisen siunaukseen. En olisi uskonut, että he näin pian..., mutta sinäpä olit sellainen taikuri.

*Hilja (sulkee kädellään Kallen suun):* Ole hiljaa, niin saadaan jänis. (*Vetää Kallen pensaan varjoon piiloon.*)

*Niko (tulee toinen poski pöhöttyneenä, silmän alustat sinelmissä):* Voi turkanen... kylläpä ne nyt... pitää sanoa papalle, että ne hänen kunniakseen... (*Kalle aikoo lähteä Nikon kimppuun, mutta Hilja pidättää.*) Saa keli, kun mojottaa tuota poskea. Vielä niillä köynnökset... (*Repäisee yhden köynnökseen alas.*)

*Kalle (hyökkää ja vetäisee Nikoa terveelle poskelle):* Tuosta saat toiseenkin poskeesi omenan, ettei tarvitse kulkea toispuoleisena. (*Niko pyllähtää kumoon ja saa vielä pari potkua.*) Ja tuosta saat vähän kaupanpäällisiä, ja nyt korjaa luusi, tahi lisätään.

*Niko:* Älkää, älkää, kyllä minä olen saanut jo tarpeeksi. (*Lyyhää pois.*) Minä kyllä kantelen papalle ja Rliikalle... äää!

*Kalle:* Inhottaa tuollaiset. Mutta olipa hän hassun näköinen.

*Hilja:* Hän on saanut jo tarpeeksi rangais-  
tusta. Tokko hän on edes täysjärkinenkään.

(*Tytöt kantavat valmiiksi katetun kahvipöydän oikealle pensaalle, poistuvat hälisten.*)

*Kalle:* Mitäs tämä on?

*Hilja:* Minä arvaan. Tämä on kestitys meille.

*Kalle:* Älä! Tehdäänpä heille pieni yllä-  
tys ja julkaistaan jo tänään kihlauksemme.  
Suostutko?

*Hilja:* Kyllä! Tämä ilta on niin sopiva.  
Huomenna saavat sitten onnitella meitä. Tu-  
le, että joudutaan pian takaisin! (*Menevät.*)

*Räähkä-Juuso (tulee kurkkien):* Häh, hää...  
ei kuulu laivaa eikä Visuliinia. Taitaa olla  
parasta, että täältä häviää... Nikon naama  
on jo leivottu siniseksi. Häh, hää... tuossa  
olisi vehnäleipää, kun uskaltaisi ottaa...  
hää... jos saa vielä marjan poskeensa. Kyllä  
Juuson on nyt parasta lähteä koko kylästä.  
Visuliinin ahvääritkin käy huonosti. Häh,  
hää... jos ottaisin tuosta yhden viipaleen.  
(*Kurkottaa kahvipöytään.*)

*1:n poika (tulee):* Mitäs korppi koikkuu. Pitääkö antaa lähtimiä, vai osaatko ilman. (*Juuso häviää.*)

*1:n tyttö:* Mihin Hilja ja Kalle menivät?

*2:n tyttö:* He tulevat pian. Sytytetäänkö joku lyhty?

*1:n poika:* Sytytetään vaan. Tuoltapa kihlapari tuleeekin.

*(Hilja ja Kalle tulevat hymyillen.)*

*Tytöt:* Saammeko jo onnitella?

*Hilja:* Kyllä vain.

*(Koko tyttö- ja poikaparvi pyrähtää Hiljan ja Kallen ympärille hälisten ja onnitellen.)*

*1:n tyttö (järjestellen kahvipöytää):* Meidän kahvipöydällemme tuli suurempi kunnia kuin osattiin aavistaakaan.

*Hilja:* Kylläpä te olette kultaisia!

*Kalle:* Kiitokset vain!

*1:n poika (osoittaa laivarantaan päin):* Tuolta tulee kuokkavieraita.

*2:n poika:* Visuliini!

*Tytöt:* Vetäydytään hieman syrjään siksi kun menevät ohitse.

*(Kaikki siirtyvät hieman vasemmalle.)*



*Visuliini (tulee laahustaen):* Mitmitkä pepeijaiset täällä on?

*Niko (irvistellen):* Papan kunniaksi vaan.

*Visuliini:* Ja mitä sinelmiä sinun naamasi on täynnä?

*Niko:* Morlsiamet antoivat.

*Visuliini:* Ovatpa kovakouraisia morsiamia. Mutta sano sinä Riikka, mitä tämä komemus merkitsee?

*Riikka:* Taitavat olla osuuskaupan puotilikan kihlajaisia.

*1:n poika (tulee esille):* Hyvää iltaa, kauppaneuvos! Ehkä minä saan selittää. Huomenna ovat suuret osuuskaupan juhlat. Koko kylä on liittynyt osuuskauppaan tämä on vain juhlan alkajaisia.

*Visuliini (putoaa matkalaukulleen istumaan):* Koko kylä! Osuuskauppaan! Ja minä ostin housunnappeja Saksasta!

*Niko:* Pappa saa pistää ne nyt omiin housuihinsa.

*(Kaikki vetäytyvät etualalle hälisten.)*

*1:n poika:* Eläköön kihlapari!

*Kaikki:* Eläköön!

*Niko:* Nyt on parlasta, pappa, kun lähdetään, muuten minä saan lisää sinelmiä.

*Eriika:* Odotetaan, jos huutaisivat papalekin eläköötä.

*Visuliini (heristää sateenvarjoa Riikalle):* Varohan sinä...! Olet varmaankin istunut puodissa, kun ostajat ovat menneet osuuskauppaan. Mars matkaan siitä! (*Menevät.*)

*2:n poika:* Eläköön osuustoiminta!

*Kaikki:* Eläköön!

(*Sake ja Eveliina tulevat.*)

*Sake:* Olimme vähällä myöhästyä koko juhlasta.

*Eveliina:* Niin... olittepa sukkelia, kun ette säästäneet huomiseksi.

*Hilja:* Tämä ilta oli niin kaunis ja huomennahan on kyllä juhlimisen aihetta itsessään.

*Eveliina:* Onneksi sitten olkoon vain meidänkin puolestamme.

*Sake:* Niin, lemmessä ja osuustoiminnassa olkoon teillä onnen tie.

*Esirippu.*

---



# Oy. Hämeen Kansan kustannuksella

ovat ilmestyneet seuraavat näytelmäkappaleet:

- Onnen päivä**, erittäin jännittävä luettavaksi, käsittelee työväen taisteluja sortovallan aikana, kirj. *Konrad Lehtimäki*. Hinta 10 mk.
- Kun pussinpohjalla käytiin oikeutta**, 1-näytöksinen ilveily, kirj. *Amalia Lehtonen*. Hinta 5 mk. (Näyttelemis-oikeuden saa ostamalla kirjaa 7 kappaletta). 5 m., 2 n.
- Kun vaaliliitosta tuli naimaliito**, 1 näyt., kirj. *Amalia Lehtonen*, hullunkurinen pila. Hinta 5 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 4 kpl.) 7 m., 6 n.
- Raippalan herra ja hänen torpparinsa**, 1-näyt., kirj. *Amalia Lehtonen*. Hinta 5 m. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 4 kpl.) 5 m., 1 n.
- Vuosisadan taitteessa**, 1-näyt. kirj. *Amalia Lehtonen*. Hinta 5 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 4 kpl.) 7 m., 3 n.
- Rehelliset**, 1-näyt. (Suom. Työväen näyttämöjen liiton sihteeri *J. Suvanto*). Hinta 5 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 4 kpl.) 2 m., 2 n.
- Poutapilviä**, 1-näyt. aviollinen huvinäytelmä, suom. *Kim*. Hinta 5 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 4 kpl.) 1 n., 3 m.
- Työväestö keinottelun uhrina eli myöhäinen laukaus**, 2-näyt. murhenäytelmä, kirj. *Emil Muuratsalo*. Hinta 7 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 6 kpl.) 8 m., 3 n.
- Naimakuumetta**, 2-näyt. huvinäytelmä, kirj. *Veikko Korhonen*. Hinta 6 mk. (Esittämisoikeuden saa ostamalla kirjaa 6 kpl.) Varsinaisten teatterien on kuitenkin pyydettyävä esittämislupa tekijältä. 3 m., 4 n.
- Onnen tie**, työväen osuustoiminnallinen, 3-näyt. näytelmä, kirj. *Veikko Korhonen*. (Esittämislupa saadaan ostamalla 7 kpl. näytelmää rooleiksi.) 6 m., 2 n.

Tilaukset osoitettava

**OSAKEYHTIÖ HÄMEEN KANSA,**

Hämeenlinna.

(Sarjaa jatketaan.)

**Hinta 6 mk.**